

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

17. De Decano.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

id est, primus, & Primicerius fabricæ, l. 2. C. de fabricenfib. lib. 11. Primicerius domesticorum, protectorum, equitum, l. 2. §. 1. vlt. C. de domesticis & protectis. Primicerius mensurum, l. 1. C. de mensuris lib. 12. Primicerius in officio præfectorum Prætorio apud Veget. l. 2. c. 21. Primicerius protectorum apud Ammianum Marcell. lib. 18. Primicerius Exceptorum, Primicerius singulariorum, Primicerius Augustalium, Primicerius scriutorum, Primicerius deputatorum, Primicerius sacri cubiculi. l. 1. qui à præbitione. tyro in C. Theodosian. & apud Cassiodor. lib. 11. varia. Sic Primicerius legionum apud Guald. Episcopum Tyri lib. 2. de bello sacro. ca. 19. Sic Primicerius defensorum, & Cardinalis Primicerius apud Luitprandum lib. 6. de reb. per Europam gestis. Sic S. Augustin. vocat Stephanum Primicerium martyrum. ser. 21. de tempore. Is qui Primicerium in quocunq; ordine sequebatur, dicebatur Secundicerius, & qui post hunc erat Tertiocerius, in Rubrica de Primicerio, & Secundicerio. prout constat in l. 1. C. de præpos. agen. in rebus. Aliquando Primicerius dicebatur Notarius principis, qui cæteris honoris gradu antecedebat: antiqui enim in ceratis tabulis scribebant. In præsentī loco Primicerium, vocamus eum, qui erat Præfectus scholæ Cantorum.

Secundo queritur, Quod munus, & officium Primicerij sit, in c. 1. De officio Primicerij habetur: *Ve Primicerius sciat se esse sub Archidiacono, sicut & Archiepiscopus, & ad eius curam specialiter pertinere, ut præsit in docendo Diaconus, vel reliqua gradibus Ecclesiasticis in ordine positus: ut ipse disciplina, & custodia insistant, sicut pro animabus eorum coram Deo rationem est redditurus: & ipse Diaconus donet lectiones, qua ad nocturna officia clericorum pertinent: & de singulis studium habeat: ut in quacunque re capacem sensum habuerit, absque ulla vacet negligentia: aut à quo ipse iussit, instruantur.* Hæc eo loco.

Tertio queritur, an Primicerius sit Beneficiarius, habens dignitatem, vel saltem personatum? Respondeo, esse: nam Primicerius dignitate præditus est, vbiunque reperitur, eo quod in choro, confellu, comitijs Canoniorum, & suffragijs ferendis gradum, & ordinem honorificum habeat. Quare quæ statuuntur in cap. De multa. de præben. & in Extravagan. Execrabilis, de præben. Ioannis vigesimo secund. & in cap. super specula, ne clerici, vel Monachi, in Primicerio locum habeant, ut ibi Doctores testantur.

Quarto queritur, Quem Sacristam ius Canonicum appelle? Respondeo, in hunc modum: Idem meo iudicio videtur, esse Sacrista, qui nunc in Ecclesijs solet Theaurarius nominari, quoniam veriusque videtur esse idem munus, & officium, ut colligi videtur ex cap. Periculis. §. ad Theaurarium. dist. 25.

Quinto queritur, Quæ sint Sacristæ, siue Theaurarij partes, & munera? Respondeo in c. 1. de offi. Sacristæ, sic haberi: *Sciat Sacrista se subiectum Archidiacono, & ad eius curam pertinere custodiam sacrorum vasorum, vestimentorum Ecclesiasticorum, seu totius thesauri Ecclesiastici: nec non qua ad luminaria pertinent, siue in cera, siue in oleo.* Sic ibi. Huius etiam munus est, singulis operarijs ab Ecclesia conductis debita stipendia reddere. Alicubi Theaurarius dicitur esse Sacellarius, à paruo nimirum sacco quem ferebat secum, vel habebat, ad pecunias Ecclesiæ in eo reponendas, & asseruandas.

Sexto queritur, an Theaurarius dignitatem vel personatum habeat? Respondeo, habere: quia in choro, confellu, comitijs & suffragijs ferendis gradum, & locum honorificum habet.

Septimo queritur, Quisnam Custodis nomine accipiat in iure? Respondeo, in cap. 1. de officio Custodis, sic haberi: *Custos Ecclesiæ, cui ea quæ Ecclesiæ competunt, custodienda committuntur, oportet ut sui Archidiaconi iussioni in cunctis obediat: in cunctis horis signa timpanulorum pulsanda, ipso Archidiacono iubente, ab eo pulsantur: pallia, vel linteamina altaris, seu cuncta vasa Ecclesiæ indifferenter custodiat; lampades, & laternas in accendendo, seu extinguendo perisigil existat: no aut supra modum lucendo oleum deperat: aut mi-*

nus lucendo obscurior sit Ecclesiæ, & capite sequenti: *Ita est etiam curare, ne desit panis, & vinum ad sacrificium Altaris hostiam immolandum, item, ne thorvis copia vniquam desideretur. Archidiacono item annuente, elemosinas, ac ceteras omnes oblationes, dum Episcopus absit, in fratres distribuere potest. Præterea, in cap. 1. eod. tit. habetur: [Si Custos ignaum se in suo officio, & munere obeundo ostenderit, & ab Archidiacono monitus, & correptus non respicerit, ab eo officio per Episcopum submouetur, alio magis idoneo in eius locum suffecto.]*

Octavo queritur, an Custos sit idem, qui Sacrista, & Theaurarius? Vt enim hæcenus diximus, vtriusque eadem partes, & munera videntur esse. Aiunt quidam esse eundem, id colligentes ex eo, quod in cap. Custos 2. de offic. Custodi dicitur: *Ita res, Archidiaconus, Archiepiscopus, Custos, sunt tres Ecclesiæ columna: ergo Custodis appellatione intelligi videtur ipse Sacrista, siue Theaurarius.* Certe pro varietate Ecclesiarum, & locorum videtur nunc idem dici Sacrista, nunc Theaurarius, nunc Custos.

CAP. XVII.

De Decano.

Primo queritur, Quænam iura Canonica Decanum nominant? In toto iure Canonico nullus extat titulus de officio Decani, quare totum eius munus, auctoritas, & potestas ex consuetudine, & more pendet. Decani fit mentio in ca. Dilectis, de Appellat. c. Dilecti, de sententia communi in sexto. c. Dilectis 3. de Præben. c. Constitutus, c. Constitutus, de appellat. At in c. Ad hæc, de offic. Archidiacon. habetur, Archiepiscopus alicubi vocari Decanos. Et certe cap. in cap. di. 50. §. c. 1. §. 2. dist. 60. Archiepiscopi vocantur Decani. Sed nos in præsentī Decanum accipimus, vt ab Archiepiscopo distinctum. Porro, teste Hesliensis in c. Dilecti, de appellat. in omnibus fere Ecclesijs Franciæ, & Hispaniæ, consuetudine receptum est, vt is, qui præsit toti canonicorum collegio, in choro, in confellu, comitijs, & suffragijs ferendis, Decanus vocetur; cum tamen in Ecclesijs quibusdam non Decanus, sed Præpositus nominetur, qui toti canonicorum collegio præficitur.

Secundo queritur, an Decanus iure canonico habeat dignitatem, vel personatum? Respondeo, illum habere: ut colligitur ex capit. paulo ante productis, & super specula, ne clerici, vel Monachi. Proinde iura quæ continentur in cap. De multa, de præben. & in Extravagan. Ioannis 22. Execrabilis, de præben. & in cap. super specula, ne clerici vel Monachi, in Decano locum habeant.

Tertio queritur, an Decanus habeat iurisdictionem: ita vt excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiam ferre possit? Respondeo, Decanum consuetudine eam iurisdictionem in multis Ecclesijs habere; nam vt constat ex c. Dilectis, de appellat. Decanus, de quo ibi agebatur, poterat sacris interdicitur: & c. Dilectis, de sentent. excommuni in sexto, Decanus ille poterat excommunicationis poenam irrogare: & ex c. Irrefragabili. §. Excessus, de offi. iud. ordin. in sexto. Canonicorum collegium, cui Decanus præest, poterat sacris interdicitur civitati.

Quarto queritur, an Decani iurisdictione sit ordinatis, vbi eam habet? Glossa in c. Cum ob Ecclesiarum de offi. iud. ordin. censet, iurisdictionem Prælatorum Episcopo inferiorum esse etiam ordinariam, cum eam habeant. Quidquid sit; Decanus consuetudine ordinariam iurisdictionem habet, non delegatam.

Quinto queritur, an Decanus habeat curam animarum? Respondeo, habere: vt enim paulo ante dixi, est toti canonicorum collegio præfectus, & in canonicos, & alios clericos iurisdictionem habet; at iurisdictione in clericos, vt indicat cap. Dudum 2. De præben. est eo ipso cum cura animarum coniuncta.